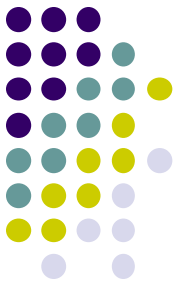

Právo mezinárodního obchodu/II

Tereza Kyselovská

Osnova přednášky

- **Společná obchodní politika EU**
- **Historický exkurz**
- **Nástroje společné obchodní politiky**

Společná obchodní politika EU

- Společná obchodní politika členských států EU vůči třetím, tj. nečlenským státům
- Patří mezi společné politiky původní

Vnější obchodní vztahy EU

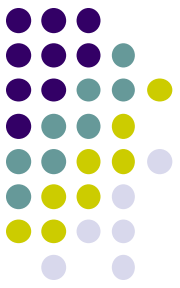
Regulace do roku 1990

- Monopol státu – stát subjektem vnějších ekonomických vztahů
- Státní podniky zahraničního obchodu (100 % stát, právní subjektivita, centrální plán), a.s.

1990 – 2004

- Převzetí závazků v rámci WTO a ES
- Stále vliv stát na pohyb zboží přes hranice – např. vojenský materiál, technologie dvojího použití, kulturní památky, ochrana ŽP

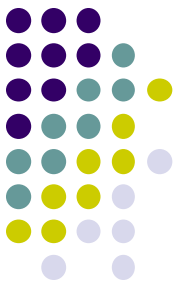
Teritorialita vs. exteritoriální účinky práva

- Princip teritoriality – stát reguluje a vykonává svou pravomoc nad osobami a věcmi na jeho území
- Exteritoriální účinky vnitrostátního práva:
  - Doktrína účinků (soutěžní právo)
  - Princip personality (státní příslušnost), problematické u PO
  - Princip ochrany (národní bezpečnost)
  - Princip univerzality (pirátství, únosy)

Společná obchodní politika EU

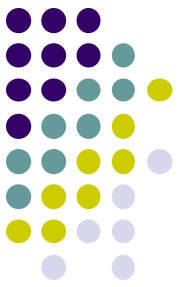
- pravomoci

- 1.5. 2004 – vstup ČR do ES
- Zásada asimilace a jednoty
- 1.12 2009 – Lisabonská smlouva
- Smlouva o založení ES se nahrazuje názvem Smlouva o fungování EU
- Přečíslovány Smlouva o EU a Smlouva o fungování EU
- www.eurlex.eu

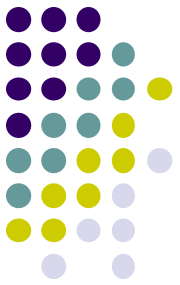
Společná obchodní politika EU

- pravomoci

- **Hlava II – společná obchodní politika**
- Článek 206 (131) – existence celní unie mezi státy
- Článek 207 (132) – SOP se zakládá na jednotných zásadách – celní sazby, uzavírání celních a obchodních dohod týkajících se obchodu zbožím, službami, PDV, vývozní politika, opatření pro případ dumpingu a subvencí
- EP a Rada – nařízení
- Článek 218 – uzavírání dohod se třetími zeměmi – Rada kvalifikovanou většinou

SOP instituce

- Rada
- Evropská komise
- Evropský parlament

- ČR
  - Ministerstvo průmyslu a obchodu
  - Ministerstvo financí - cla

SOP cíl

- Základní cíl SOP:
  - Kontrola kvantity dovozu
  - Maximalizace kvantity vývozu
  - Zachování shodných podmínek pro všechny osoby podnikající na území EU
  - V rámci zásad WTO

SOP dělení nástrojů

- Dle ekonomického – administr. působení
- Tarifní – cla, dávky s rovnocenným účinkem
- Kvantitativní – kvóty, opatření s rovnocenným účinkem
- Dle formy
- Mezinárodní smlouvy – **smluvní nástroje**
- Komunitární akty – **autonomní nástroje**

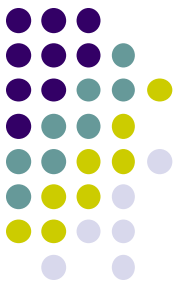
SOP dělení nástrojů

- Zjevné překážky – cla, celní tarify, kvóty
  - Skryté překážky – sanitární a fytosanitární opatření, technické požadavky na výrobu...
-
- První generace překážek – cla, celní tarify
  - Druhá generace překážek – kvóty, sanitární opatření

Autonomní nástroje SOP

- Nařízení a směrnice týkající se dovozu a vývozu zboží při respektování závazků v rámci WTO
  1. Cla
  2. Kvóty
  3. Dovozy do EU
  4. Vývozy z EU
  5. Oblasti zvláštní regulace
  6. Ochranná opatření

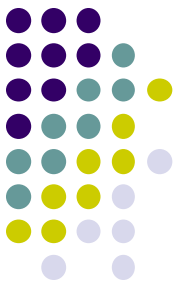
Autonomní nástroje SOP

1. Cla

- Římská smlouva – cílem vytvoření celní unie a společné celní politiky vůči třetím zemím

→ 1968

- 1993 vznik jednotného vnitřního trhu
- 2 rozměry celní unie:
  - Odstranění cel a poplatků s rovnocenným účinkem mezi členskými státy
  - Jednotný celní sazebník vůči třetím státům

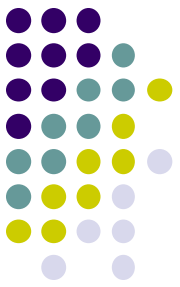
Autonomní nástroje SOP

- Nařízení Rady (ES) č. 2913/92 celní zákoník
- Nařízení Rady (ES) č. 2658/87 společný celní sazebník
- **Celní zákoník** – 1.1. 1994, vznik po celním sazebníku
  - Sjednocení evropských a národních úprav
  - Obecná pravidla, procesní a hmotné celní právo

Autonomní nástroje SOP

- **Společný celní sazebník - od 1968**
  - Úřední věstník EU – každoroční výše celních sazeb
  - Listina koncesí a závazků (Marrakéš) – smluvně vázané celní sazby
  - Při realizaci autonomní i smluvní obchodní politiky
  - Možnost odchylek – přijetí ochranného opatření, preferenční režim vůči rozvojovým zemím

Autonomní nástroje SOP

- Procedura celního projednání:
  1. Začlenění zboží pod položku celního sazebníku
  2. Výpočet celní hodnoty
  3. Stanovení původu zboží
  4. Vyměření cla
- Druhy cel: hodnotová, kombinovaná, smíšená, pohyblivá

Autonomní nástroje SOP

- Členění cel:
  - Smluvní – vyplývají ze závazků GATT
  - Autonomní

Tři výjimky ze systému:

1. Vyloučení cel na dovoz ze zemí, se kterými byla uzavřena dohoda o celní unii n. zóně volného obchodu
2. Dohoda z Cotonu
3. Všeobecný systém preferencí

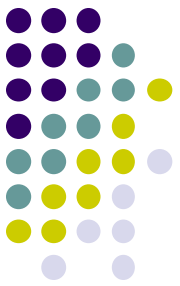
Autonomní nástroje SOP

- **Všeobecný systém preferencí (General System of Preferences)** – od 1971
- Preferenční systém vůči rozvojovým státům
- Dopadá především na průmyslové výrobky (omezení pro textil, vyloučeno zemědělství...)
- Udělení preferenčního režimu v závislosti na skupině komodity
- Cíl – zjednodušit a harmonizovat přístup rozvojových států na trh ES
- 4 třídy výrobků – velmi citlivé.... necitlivé

Autonomní nástroje SOP

- Výrobky rozděleny na:
  - senzitivní – zemědělské produkty, snížená cla
  - nesenzitivní – průmyslové výrobky, osvobození od cel
  - Země podílející se na omezení nucené, dětské práce... - další zvýhodnění
  - Everything but Arms
  - Podpora politické, ekonomické a sociální stability rozvojových států

Autonomní nástroje SOP

- Suspenze cel – částečná, úplná
  - Kvóty – first come, first served
- > výjimky k obecně stanoveným povinnostem platit clo
- Cílem – podpora zájmů výrobců z EU, stimulace ekonomické aktivity, vytvoření pracovních příležitostí

Autonomní nástroje SOP

2. Kvóty

- Požadavek transparentnosti, rychlosti přidělení
- Nařízení – metody pro rozdělení kvót:
  - Metoda na tradičních obchodních tocích (pro tradiční dovozce a vývozce)
  - First come, first served
  - Metoda na podílu požadovaného množství na celkové kvótě

Autonomní nástroje SOP

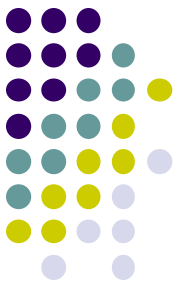

3. Dovozy do ES

- Společná pravidla dovozu do ES z třetích zemí
- Ochrana zájmů EU

A) Časově neomezená úprava

- Nařízení Rady (ES) o společných pravidlech dovozu ze třetích zemí
- Informační a konzultační postup, vyšetřování, dohled, ochranné opatření
- Nařízení Rady (ES) č. 519/94 o společných pravidlech dovozu z určitých třetích zemí

Autonomní nástroje SOP

B) Přejídná, časově omezená úprava – Čína

C) Zvláštní úprava – textil, textilní produkty

- Množstevní limity
- Úprava vůči nečlenským státům WTO

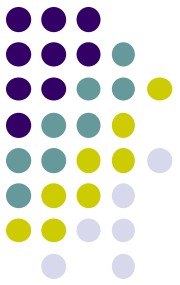
Autonomní nástroje SOP

4. Vývozy s EU

- Maximalizace objemu vývozu
- Omezení nebo vyloučení vývozu tak, kde jsou specifické zájmy státu
- Dovolená míra podpory vývozu
- Opatření k zajištění společné zahraniční a bezpečnostní politiky – embarga...

Autonomní nástroje SOP

A) Obecná úprava

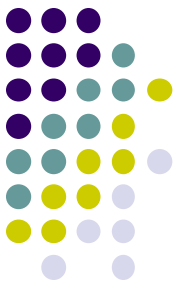
- Nařízení Rady (EHS) č. 2603/69 stanovící společná pravidla pro vývoz
- Obecná regulace
- Volný export z ES na území třetích států, výjimky jen na základě nařízení – ochrana veřejné morálky, veřejného zdraví, veřejného pořádku

Autonomní nástroje SOP

B) Zvláštní úprava v nařízeních:

- Obchod s předměty kulturní povahy
- Obchod s kontaminovanými potravinami a krmivy (radiaktivita)
- Obchod se zbožím a technologiemi dvojího použití (zboží pro vojenský a zároveň civilní účel)
- Podpora vývozu – podpora zemědělství je součástí SZP

Autonomní nástroje SOP

5. Oblasti zvláštní regulace - nařízení

- Nebezpečné chemikálie
- Zemědělské produkty – silná ochrana před dovozy ze třetích zemí (vysoké celní sazby, dávky)
- Sanitární a fyto-sanitární opatření, směrnice, Evropský úřad na kontrolu potravin
- Obchod s GMO

Autonomní nástroje SOP

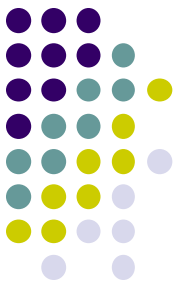
6. Ochranná opatření

- Obecná ochrana proti nedovoleným praktikám obchodování
  - Nedovolené praktiky prováděné zahraničními obchodníky nebo státy
  - Stanovení postupu ES v případě překážek majících vliv na společný trh
  - Možnost soukromých subjektů podat podnět k řízení

Autonomní nástroje SOP

- Ochrana proti **dumpingu** = mezinárodní cenová diskriminace, určitý produkt prodáváný stejným producentem za rozdílnou cenu v různých zemích
  - Antidumping = státem zajišťovaná ochrana domácích výrobců poškozených dumpingem – např. antidumpingová cla
  - Dumping - možný jen ve vztahu k dovozcům ze třetích zemí
  - Intrakomunitární dumping - vyloučen

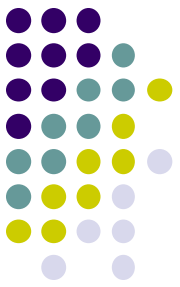
Smluvní nástroje SOP

- Vnější ekonomické vztahy
  - Závazky v rámci WTO
  - Bilaterální smlouvy
- 1. Preferenční dohody s rozvinutými státy nebo se státy aspirujícími na přijetí
- 2. Preferenční dohody s rozvojovými státy
- 3. Vztahy vůči vyspělým nebo silným ekonomikám
- 4. Vztahy s dalšími zeměmi nebo integračními uskupeními

Smluvní nástroje SOP

- 1. Preferenční dohody s rozvinutými státy nebo se státy aspirujícími na přijetí**
  - EU a Evropské sdružení volného obchodu
  - Historie evropské integrace (federalisté x funkcion.)
  - Založeno na zóně volného obchodu
  - Dnes - Island, Lichtenštejnsko, Švýcarsko, Norsko
  - 1994 – Dohoda o Evropském hospodářském prostoru – ES + ESVO (kromě Švýcarska)
    - Nevytváří celní unii, uplatňování 4 svobod
    - Preferenční režim

Smluvní nástroje SOP

- EU a Švýcarsko
- Dvoustranné smlouvy
- Dohoda o volném obchodu 1972
- „Evropské dohody“
- 90. léta, ES a středo a východoevropské země
- „Asociační dohody“ – Turecko, Monako, San Marino, Faerské ostrovy

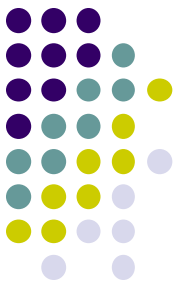

Smluvní nástroje SOP

2. Preferenční dohody s rozvojovými státy

- Středozeemí – významný partner ES
- Maghreb (Mar, Alžír, Lib) a Mashrek (Eg, Izr, Pal, Jord, Lib, Sýr), Tur
- Bilaterální dohody, Barcelonská deklarace 1995

Smluvní nástroje SOP

- Státy karibské, africké a pacifické skupiny (ACP)
- Dohody z Yaoundé (60. léta)
- Dohody z Lomé – asociační dohody, posílení spolupráce, výhody na bázi GAP
- Dohody z Cotonu 2003 – obchod, politika, rozvoj, nerekiproční preferenční režim

Smluvní nástroje SOP

3. Vztahy vůči vyspělým ekonomikám

- USA, Kanada, Japonsko, Austrálie, Nový Zéland, Čína
- Nepreferenční režim založený na doložce nejvyšších výhod

Smluvní nástroje SOP

4. Další významné obchodní vztahy

- MERCOSUR – Arg, Bra, Par, Urug
- NAFTA
- Mexiko
- Chile
- Afrika